

ЗАТВЕРДЖУЮ

президентка державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут”

Ксенія СЕМЕНОВА

23 квітня 2026 року

ВИСНОВОК

Державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут” (далі – КАІ) про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”

Витяг

із протоколу № 11 розширеного засідання
кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ
від 20 квітня 2026 року

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники кафедри національної безпеки та підприємництва:

Головуюча на засіданні – д.держ.упр., проф., професор кафедри Грищенко І.М.; в.о. зав. кафедри, д.е.н., професор Чумак О.В.; д.держ.упр., проф., професор кафедри Лелеченко А.П.; д.держ.упр., доц., професор кафедри Дяченко С.А.; д.держ.упр., проф., професор кафедри Марушева О.А.; д.держ.упр., проф., професор кафедри Михайловська О.В.; д.ю.н.; доц., професор кафедри Кочеров М.В.; к.держ.упр., доц., доцент кафедри Перестюк І.П.; к.держ.упр., доц., доцент кафедри Дерун Т.М., д.е.н., доц., професор кафедри Кравченко О.М.; к.е.н., доцент кафедри Пономарьов О.В.; к.е.н., доцент кафедри Мирошниченко Г.Б.

Аспіранти кафедри: Марченко Р.В.; Гулий К.С.,

Присутні на засіданні представники Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу: д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, обліку та оподаткування Коваленко Ю.М.; д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування Ареф'єва О.В.; д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування Пілецька С.Т.

Присутні на засіданні науково-педагогічні працівники з інших навчальних закладів:

Олійник Володимир Вікторович, д.держ.упр., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Торговельно-економічного університету.

Серед присутніх 6 докторів наук з державного управління, 5 докторів економічних наук, 1 доктор юридичних наук, 2 кандидати наук з державного

Серед присутніх 6 докторів наук з державного управління, 5 докторів економічних наук, 1 доктор юридичних наук, 2 кандидати наук з державного управління, 2 кандидати економічних наук.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження аспіранта кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор, Романенко Євген Олександрович.

Дисертація виконувалася на кафедрі національної безпеки та підприємництва факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ. Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту неперервної освіти (протокол № 7 від 30 жовтня 2022 року).

Виступили:

Здобувач Марченко Роман Валерійович представив презентацію за основними положеннями дисертації “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

Доповідач обґрунтував актуальність обраної теми, визначив мету, завдання, методи дослідження, охарактеризувала об’єкт та предмет дисертації, виклав основні наукові положення та висновки, що виносяться на захист, вказав науково-практичну значущість роботи, зазначив про впровадження результатів дослідження.

Автором здійснено системний аналіз наукових джерел, який забезпечив уточнення та систематизацію ключових понять і їхніх наукових дефініцій. Особливу увагу приділено конкретизації категорії “принцип інформаційної прозорості в публічному адмініструванні” як базового імперативу державно-управлінської діяльності, який передбачає інституційно забезпечену відкритість і доступність інформації про функціонування органів публічної влади через формалізовані механізми взаємодії із засобами масової інформації, спрямовані на зміцнення суспільної довіри, реалізацію громадського контролю та забезпечення ефективного зворотного зв’язку.

У межах дослідження обґрунтовано, що прозорість слід розглядати не як декларативну норму, а як інтегральну характеристику управлінської діяльності, яка передбачає належний рівень поінформованості суспільства про функціонування органів публічної влади, забезпечується інституційно закріпленими механізмами комунікації та створює умови для реалізації громадського контролю і ефективного зворотного зв’язку.

Запропонований підхід сформував теоретичне підґрунтя для розроблення

системи індикаторів оцінювання рівня прозорості у практичній частині дослідження.

На основі вивчення практики Європейського Союзу виокремлено чотири нормативні патерни: системний моніторинг медіавласності, фінансова підтримка медіаплюралізму через грантові програми, інституційне сприяння журналістам-розслідувачам та системний моніторинг ризиків для медіаплюралізму. Доведено, що європейський підхід базується на комбінації регуляторних, інституційних та фінансових інструментів, що забезпечує гнучкість і стійкість медіасистеми.

Проаналізовано організаційно-правові особливості функціонування медіарегуляторів у країнах ЄС, зокрема досвід Великобританії (Офіс комунікацій Ofcom, Комісія з розгляду скарг на пресу РСС) та США (Федеральна комісія зв'язку FCC). Окреслено стилістику інформаційної, медійної та журналістсько-політичної медіації, притаманну «демократичному світу». Досліджено аспект цифровізації медіаринку в розвинених країнах, а також феномен «етики онлайн-ЗМІ» в умовах глобалізації.

На основі аналізу інституціональних перетворень в Україні визначено, що позитивними зрушеннями є: політичний діалог із ЄС із використанням потенціалу ЗМІ; закріплення принципів комунікації (демократизм, об'єктивність) у Законі України «Про медіа» № 2849-IX; інституційні гарантії невторчання влади в редакційну політику. Водночас виявлено системні проблеми: недостатній рівень прозорості взаємодії, обмежене використання медіа як інструменту громадського контролю, ризики політичного та економічного тиску на редакційну незалежність, а також інституційний дисонанс – розрив між формальними нормами та реальною практикою. Окрему увагу приділено аналізу колізійних положень Закону «Про медіа» (зокрема, п. 1 ч. 1 ст. 90 щодо монополізації Нацрадою розробки державної інформаційної політики) та запропоновано шляхи їх усунення шляхом точкової правотворчості.

запропоновано концептуальну модель удосконалення взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління, що відрізняється від існуючих поєднанням: політичного (демократична легітимність, підзвітність), інформаційного (прозорість, дата-центричність, відкриті дані) та легіслативного (гармонізація з *acquis* ЄС, визначеність статусів) вимірів комунікації державно-управлінської парадигми регулювання національного медіаринку в його співвідношенні із потребами влади та громадянського суспільства України в умовах протидії російській військовій агресії та одночасно – реалізації євроінтеграційного поступу. Модель забезпечує динамічне (гомеостатичне) балансування між свободою медіа, національною безпекою та правом на інформацію.

На основі моделі визначено три стратегічні напрями практичної реалізації:

Перший напрям – легалізація новітніх медіасуб'єктів – передбачає правове структурування онлайн-ЗМІ, закріплення юридичного статусу «джерел контенту» на платформах спільного доступу (Telegram, YouTube, TikTok) та впровадження обов'язкових стандартів інформаційної гігієни й критеріїв достовірності. Метою є захист інформаційного простору без порушення свободи слова шляхом нормативного перетворення «сірих» платформ на підзвітних суб'єктів.

Другий напрям – оптимізація роботи регуляторів – включає: усунення колізій через точкову правотворчість у діяльності Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення; адаптацію регуляторних повноважень до Директиви ЄС про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD); запровадження системного моніторингу медіавласності та публічного реєстру кінцевих бенефіціарів для запобігання монополізації.

Третій напрям – баланс свободи та безпеки – реалізується через три механізми: детектування порушень права свободи вільної діяльності ЗМІ публічними органами; реальне унеможливлення тиску на журналістів на директивному рівні; протидію ворожим інформаційно-психологічним операціям (ПІСО) виключно в межах правового поля, без запровадження цензури.

Розроблено практичні рекомендації для Кабінету Міністрів України, Міністерства цифрової трансформації, Національної ради з питань телебачення та радіомовлення. Рекомендації згруповані за принципом функціональної спеціалізації, що дозволяє кожному органу отримати саме ті пропозиції, які відповідають його компетенції.

Результати дослідження впроваджено в діяльності Асоціації міст України (концептуально-методичні підходи до вдосконалення механізмів взаємодії влади та медіа) та Українського медіа дому (редакційні стандарти висвітлення відкритості органів публічної влади), що підтверджує практичну значущість роботи.

Структура та обсяг дисертації зумовлені метою і логікою дослідження та складаються з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Після закінчення презентації Марченка Р.В. присутніми на захисті фахівцями були поставлені наступні запитання:

Запитання до здобувача:

1. Дяченко С.А., д.держ.упр., доц., професор кафедри публічного управління та адміністрування КАІ.

Запитання: Які основні групи наукових досліджень було виділено під час кластеризації проблематики взаємодії органів публічної влади та ЗМІ?

Відповідь: Дякую за запитання. У дослідженні здійснено тематичну кластеризацію наукових підходів до проблематики взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації, в межах якої виокремлено шість концептуальних груп: проблематику взаємодії, інформаційну політику, іміджеві стратегії влади, механізми зворотного зв'язку, вплив на громадянське суспільство та транспарентність влади, що дозволило систематизувати науковий дискурс та визначити ключові напрями подальших досліджень.

2. Марушева О.А., д.держ.упр., проф., професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ.

Запитання: Які механізми підтримки свободи журналістики та медіаплюралізму в ЄС досліджувалися в дисертації?

Відповідь: Дякую за запитання. Систематизуються через триєдину логіку: нормативно-правову, інституційну та інструментально-регуляторну

Нами дослідженні проаналізовано комплекс механізмів забезпечення свободи журналістики та медіаплюралізму в ЄС, що структурно поєднують: нормативно-правові гарантії (EMFA, AVMSD), інституційну систему багаторівневого управління, моніторингово-оцінювальні інструменти (Rule of Law, MPM), механізми захисту журналістів, економічне регулювання медіаринку та цифрові інструменти управління інформаційним середовищем, що в сукупності формують інтегровану європейську модель гарантування свободи слова та плюралізму.

3. Арефьєва О.В., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування КАІ.

Запитання: Як ЄС забезпечує взаємодію влади та ЗМІ на інституційному рівні?

Відповідь: Дякую за запитання. У Європейському Союзі взаємодія органів публічної влади та засобів масової інформації забезпечується через багаторівневу інституційну систему, що поєднує наднаціональний рівень формування політики (Європейська комісія, Європейський парламент, Рада ЄС), координаційні органи (Європейська рада медіапослуг), національні незалежні регулятори, а також мережу незалежних наглядових інституцій. Така система функціонує на засадах регуляторної нейтральності, інституційної автономії медіа та публічної підзвітності влади, забезпечуючи баланс між свободою слова, демократичним контролем і захистом суспільних інтересів.

4. Пілецька С.Т., д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування КАІ.

Запитання: Як у дослідженні оцінено роль Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення?

Відповідь: Дякую за запитання. У дослідженні встановлено, що Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення виконує системоутворюючу роль у забезпеченні взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації, поєднуючи регуляторні, наглядові та медіаційні функції. Її діяльність спрямована на підтримання інституційного балансу між свободою журналістики, вимогами національної безпеки та принципами медіаплюралізму; водночас ефективність цієї ролі залежить від рівня гарантій незалежності та деполітизації регулятора.

5. Лелеченко А.П. д.держ.упр., проф., професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ.

Запитання: Які інструменти забезпечення демократичності та прозорості в медіа-сфері автор вважає найефективнішими?

Відповідь: Дякую за запитання. У дослідженні встановлено, що найбільш ефективними інструментами забезпечення демократичності та прозорості в медіасфері є інтегрована система правових, інституційних, економічних та цифрових механізмів, серед яких визначальне значення мають: прозорість медіавласності, незалежність регулятора, відкритість публічної інформації, моніторингові інструменти підзвітності та розвиток цифрових механізмів контролю інформаційного середовища, що у сукупності забезпечують баланс між свободою слова, інтересами держави та правами громадян.

Після відповідей на запитання виступили:

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор Романенко Євген Олександрович.

Романенко Є.О.: Дисертаційне дослідження Марченка Романа Валерійовича присвячене актуальній та складній проблематиці взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади в системі державного управління України.

Тема дисертаційного дослідження є актуальною з огляду на сучасні трансформаційні процеси у сфері інформаційної політики, розвитку медіапростору та формування ефективної взаємодії між органами публічної влади і засобами масової інформації. В умовах цифровізації суспільства, посилення ролі інформації у політичних та соціальних процесах, а також в умовах протидії інформаційним загрозам, зокрема в період російської військової агресії проти України, питання удосконалення механізмів взаємодії державних інституцій і медіа набуває особливої ваги як у теоретичному, так і у прикладному вимірах.

Марченко Роман Валерійович навчався в аспірантурі Державного некомерційного підприємства “Державний університет “Київський авіаційний інститут” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування» (наказ про зарахування № 1737/ст від 27.09.2022 р.), у повному обсязі виконав освітньо-наукову програму “Публічне управління та адміністрування”, завершив дисертацію на тему: “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, затверджену рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту неперервної освіти (протокол № 7 від 30 жовтня 2022 року).

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” в КАІ (зокрема, ОК 1, ОК 2, ОК 3, ОК 4, ОК 8 та ОК 9).

За період навчання Марченко Р.В. набув теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей, достатніх для вирішення наукових і практичних завдань у публічному управлінні та адмініструванні, провів власне наукове дослідження. Результати, отримані в ході дослідження, мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

У процесі виконання індивідуального навчального плану Марченко Р.В. виявив високу працездатність, загальну ерудицію та наполегливість в опануванні нових навчальних дисциплін.

При підготовці наукової роботи Марченко Р.В. зарекомендував себе як творчий і водночас практично орієнтований дослідник, який може самостійно ставити й вирішувати складні наукові завдання, спираючись на допомогу наукового керівника лише у принципових моментах та при визначенні стратегічних напрямів дослідження. Дисертант показав уміння аналізувати і узагальнювати положення наукових праць із обраної проблематики, критично осмислювати інформаційні джерела. Під час підготовки дисертаційної роботи він брав активну участь у науково-практичних конференціях різного рівня.

Варто зазначити особисту зацікавленість дослідника предметом наукового пошуку. Дисертація відзначається логічною структурою, послідовністю викладу матеріалу, належним рівнем аргументації та використанням сучасної наукової

літератури. Його робота свідчить про сформовані навички наукової дискусії та прагнення до впровадження результатів дослідження у практику публічного управління та адміністрування.

Як науковець Марченко Р.В. проявив себе як відповідальний, цілеспрямований та творчий дослідник, здатний до самостійного наукового пошуку, критичного аналізу та узагальнення складних теоретичних і практичних проблем. Його характеризують: наукова порядність, працелюбність, здатність до самовдосконалення, уміння ефективно використовувати сучасну загальнонаукову та прикладну методологію досліджень, робити наукові узагальнення та висновки.

Дослідник має широкий науковий світогляд, високий рівень теоретичної підготовки, практичний досвід роботи.

Дослідження теми базувалось на міждисциплінарному підході, що дозволило автору підготувати цілісну, логічну та завершену наукову роботу.

Отже, дисертація Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект” є завершеним самостійним науковим дослідженням, яке відповідає вимогам до дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування і може бути рекомендована для захисту у разовій спеціалізованій вченій раді КАІ, а її автор заслуговує на присвоєння йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – публічне управління та адміністрування.

Рецензенти дисертаційної роботи, які наголосили на позитивних аспектах дослідження та висловили свої побажання та зауваження:

Леоченко А.П., д.держ.упр., професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ.

Дисертація Марченка Р.В. присвячена теоретичному обґрунтуванню та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади в системі державного управління України. Дослідження виконане на кафедрі національної безпеки та підприємництва факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ під керівництвом доктора наук з державного управління, професора Романенка Євгена Олександровича.

Робота охоплює 222 сторінки основного тексту, містить три розділи, 5 таблиць, 9 рисунків, 2 додатки та список використаних джерел із 175 найменувань. Результати дослідження апробовані на п'яти міжнародних науково-практичних конференціях (Тепліце, Гамбург, Брно, Салоніки, Умео), а також відображені у 11 наукових статтях у фахових виданнях. Практична апробація здійснена у діяльності Асоціації міст України та Українського медіа дому.

Актуальність теми не викликає сумнівів: питання інституціоналізації відносин між органами публічної влади та ЗМІ набуває особливого значення в умовах триваючої повномасштабної збройної агресії Росії проти України, форсованих євроінтеграційних процесів та цифрової трансформації медіапростору. Здобувач переконливо доводить, що наявна регуляторна база

характеризується фрагментарністю, внутрішніми колізіями та відсутністю цілісної концепції взаємодії – що й визначає нагальність наукового пошуку.

Структура дисертаційного дослідження є логічно вибудованою і відповідає меті та завданням роботи. Три розділи послідовно розкривають теоретичний, компаративний та прикладний рівні дослідження.

У першому розділі *“Теоретичні основи дослідження механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації”* здобувач здійснює систематизацію наукових підходів до проблематики, виокремлюючи шість тематичних кластерів (власне проблеми взаємодії, інформаційна політика, імідж влади, зворотний зв'язок, громадянське суспільство, відкриті дані). Заслужує на позитивну оцінку те, що автор не обмежується хрестоматійним оглядом літератури, а здійснює аналітичне картування «теоретичного дефіциту» – виявляє відсутність цілісних моделей взаємодії саме в системі науки державного управління.

Центральним теоретичним результатом розділу є авторське визначення «принципу інформаційної прозорості в системі публічного адміністрування» як інституційно забезпеченої відкритості органів влади через формалізовані механізми взаємодії із ЗМІ, спрямовані на зміцнення суспільної довіри та реалізацію громадського контролю. Двокомпонентна структура цього принципу – змістова та інституціонально-функціональна – методологічно обґрунтована і слугує концептуальним каркасом для наступних розділів.

Слід відзначити оригінальність підходу до розмежування суміжних понять: “взаємодія” (двосторонній процес інституційного узгодження), “комунікація” (передача інформації зі зворотним зв'язком) та “інформаційна політика” (система стратегічних пріоритетів) – що дозволяє уникнути термінологічної плутанини, характерної для значної частини вітчизняних досліджень у цій галузі.

Другий розділ *“Особливості взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління”* відзначається широтою компаративного охоплення. Автор аналізує досвід ЄС, виокремлюючи чотири нормативні патерни: системний моніторинг медіавласності, грантову підтримку медіаплюралізму, інституційне сприяння розслідувальній журналістиці та системний моніторинг ризиків. Залучення досвіду регуляторів Великобританії (Ofcom, PCC) та США (FCC) забезпечує компаративну глибину аналізу.

Важливою аналітичною знахідкою розділу є ідентифікація “інституційного дисонансу” – розриву між формальними нормами та реальною практикою взаємодії влади та медіа в Україні. Автор фахово аналізує колізійні положення Закону України “Про медіа” № 2849-IX, зокрема п. 1 ч. 1 ст. 90 щодо монополізації Нацрадою розробки державної інформаційної політики, і пропонує конкретні механізми їх подолання шляхом точкової правотворчості.

Третій розділ *“Удосконалення механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації”* є найбільш авторським і практично значущим. Здобувач формулює концептуальну тривимірну модель удосконалення взаємодії, яка інтегрує політичний (демократична легітимність, підзвітність), інформаційний (прозорість, дата-центричність) та легіслативний (гармонізація з *acquis* ЄС) виміри. Модель побудована на засадах гомеостатичного балансування між

свободою медіа, національною безпекою та правом на інформацію.

До беззаперечних позитивів цього розділу належать: конкретні пропозиції щодо редакційних змін до профільних нормативно-правових актів (ч. 4 ст. 6, ч. 1 ст. 30, п. 1 ч. 1 ст. 90, ч. 1 ст. 72 Закону № 2849-IX, п. 30 ч. 1 ст. 1 тощо); ідея запровадження “Механізму застосування правового верховенства в Україні” за аналогією з The Rule of Law Mechanism 2020 ЄС; розробка концепції Національного монітора медійної демократії; нормативне врегулювання статусу «джерел контенту на платформах спільного доступу» (Telegram, YouTube, TikTok); диференційовані рекомендації для КМУ, Мінцифри та Нацради, згруповані за принципом функціональної спеціалізації.

Наукова новизна результатів дослідження є достатньою для кваліфікаційної роботи рівня доктора філософії. Розрізнення між тим, що “вперше запропоновано”, що “удосконалено” і що «дістало подальший розвиток» здійснено коректно.

Найсуттєвішими оригінальними здобутками є: по-перше, концептуальна модель удосконалення взаємодії, що поєднує три виміри регулювання – чого у вітчизняній науці державного управління раніше не пропонувалося у систематизованому вигляді; по-друге, авторське визначення принципу інформаційної прозорості, яке переводить декларативний концепт у вимірювану характеристику управлінської діяльності; по-третє, детермінованість доступу до інформаційних ресурсів держави комплексом технологічних, правових та інституційних чинників – що суттєво розширює теоретичні підходи до предмету.

Теоретичне значення роботи полягає також у систематизації дискурсного поля дослідження через тематичну кластеризацію, що може стати методологічним орієнтиром для наступних дослідників цієї проблематики.

Практичне значення отриманих результатів підтверджується впровадженням у діяльності Асоціації міст України (концептуально-методичні підходи до взаємодії влади та медіа, довідка № 6-3/26 від 23.03.2026) та Українського медіа дому (редакційні стандарти висвітлення відкритості органів публічної влади, довідка № 1/25-03 від 25.03.2026).

Сукупність авторських пропозицій щодо внесення змін до Закону України “Про медіа” № 2849-IX, розроблення нових нормативно-правових актів та запровадження інструментів моніторингу медіадемократії формує цілісний пакет реформаторських ініціатив, придатних до практичного використання органами законодавчої та виконавчої влади.

Апробація результатів є належною: п'ять доповідей на міжнародних конференціях у різних країнах ЄС, 11 статей у фахових виданнях, у тому числі 2 у співавторстві (з чітким зазначенням особистого внеску здобувача).

Поряд із позитивними аспектами дослідження рецензент вважає за необхідне висловити низку зауважень і запитань, що можуть бути корисними для дискусії під час публічного захисту.

1. Запропонована тривимірна модель удосконалення взаємодії (рис. 3.3) є концептуально цікавою, однак здобувачеві бракує верифікаційного компоненту. Яким чином перевірена ефективність моделі? Чи проводилося моделювання або експертне оцінювання її елементів? Бажано було б також побачити систему

показників (KPI), за якими можна оцінити реалізацію моделі на практиці.

2. Дисертант слушно акцентує на необхідності балансу між свободою медіа та національною безпекою. Однак питання реалізації цього балансу в умовах правового режиму воєнного стану заслуговує більш детального нормативно-правового обґрунтування. Зокрема, залишається дискусійним механізм розмежування між законними обмеженнями медіадіяльності (в інтересах національної безпеки) та неправомірним тиском на редакційну незалежність.

3. Ідея правового регулювання Telegram-каналів та інших платформ спільного доступу є своєчасною і виправданою. Разом з тим потребує уточнення питання правозастосування: яким чином органи публічної влади можуть ідентифікувати адміністраторів анонімних каналів для притягнення їх до відповідальності за порушення стандартів інформаційної гігієни? Яка санкційна модель передбачається?

4. У роботі декларується використання соціологічних методів (експертних оцінок, аналізу статистичних документів, опитувань). Водночас у тексті не представлено результатів власних соціологічних досліджень (вибірка, анкети, зведені дані). Бажано було б більш чітко розмежувати використані вторинні дані від потенційних первинних напрацювань.

5. Подекуди текст перевантажений розгалуженими синтаксичними конструкціями, що ускладнює сприйняття аргументації. Зокрема, у розділі 3 нерідко зустрічаються абзаци, в яких одна і та ж думка повторюється кількома способами без суттєвого приросту змісту. Редагування таких фрагментів підвищило б щільність наукового тексту.

Висловлені зауваження є дискусійними і не знижують загальної позитивної оцінки роботи. Вони можуть стати предметом обговорення під час публічного захисту та орієнтиром для подальших наукових досліджень здобувача.

Дисертаційна робота Марченка Романа Валерійовича “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект” є самостійним завершеним науковим дослідженням, що відповідає вимогам, встановленим до кваліфікаційних наукових праць рівня доктора філософії. Її автор демонструє ґрунтовне знання предмету, здатність до теоретичного узагальнення та вироблення практично орієнтованих пропозицій.

Дисертант заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування”.

Грищенко І.М., д.держ.упр., професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ.

Дисертаційна робота Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, є актуальним, самостійно виконаним і завершеним науковим дослідженням за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

Актуальність теми зумовлена глибинними трансформаціями сучасного інформаційного суспільства, в якому комунікація стає ключовим ресурсом публічного управління. У межах такого суспільства, що часто описується через призму інформаційного суспільства, засоби масової інформації виконують не лише функцію інформування, але й виступають активними суб'єктами

формування громадської думки, впливаючи на легітимність владних рішень та рівень довіри до інститутів держави. В умовах демократизації та розвитку публічного управління в Україні особливого значення набуває забезпечення прозорості, підзвітності та відкритості діяльності органів влади. Саме ефективна взаємодія із медіа дозволяє державним інституціям реалізовувати комунікативну функцію, сприяти участі громадян у процесах прийняття рішень та забезпечувати зворотний зв'язок із суспільством.

Додаткової актуальності темі надають сучасні виклики, пов'язані з інформаційною безпекою, поширенням дезінформації та гібридними впливами, що особливо загострилися в умовах російсько-української війни. Події, пов'язані з російським вторгненням в Україну, актуалізували питання ефективної державної інформаційної політики, стратегічних комунікацій та взаємодії з медіа як інструменту протидії інформаційним загрозам і консолідації суспільства. Крім того, стрімкий розвиток цифрових технологій і соціальних медіа трансформує традиційні моделі комунікації між владою та громадськістю, розширюючи канали взаємодії та водночас ускладнюючи процеси регулювання інформаційного простору. Це потребує переосмислення державно-управлінських підходів до співпраці із засобами масової інформації, зокрема в частині балансування між свободою слова та необхідністю забезпечення національної безпеки. Тож дослідження взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади є надзвичайно актуальним як у теоретичному, так і в практичному вимірах, оскільки сприяє формуванню ефективних механізмів публічного управління, підвищенню якості державної політики та зміцненню демократичних інститутів.

Наукова новизна дисертаційного дослідження є достатньою та обґрунтованою. До найсуттєвіших здобутків варто віднести:

- представлене наукове бачення функціонального та організаційного забезпечень концептуальної моделі удосконалення механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління, що відрізняється від існуючих поєднанням власне політичного, інформаційного та легіслативного складників апікації державно-управлінської парадигми регулювання національного медіаринку в його співвідношенні із потребами влади та громадянського суспільства України в умовах протидії російській військовій агресії та одночасно – реалізації євроінтеграційного поступу;

- удосконалення понятійно-категорійного апарату науки державного управління шляхом здійснення огляду дискурсного поля проблематики формування взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації, що відрізняється від уже існуючих фокусуванням уваги на процесах демократизації інформаційного середовища, в цілому, та медіа зокрема, що виступає ключовим фактором розвитку найважливіших інститутів сучасного суспільства;

- удосконалення теоретичних підходів щодо розгляду механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації, що відрізняються від існуючих уведенням у дискурсне поле тези про те, що процес забезпечення вільного доступу до інформаційних ресурсів держави обумовлює необхідність: застосування широкого спектру сучасних інформаційно-мережевих технологій; створення належних умов для застосування інноваційних технологій в

інформаційних процесах; використання спеціальних алгоритмів для знеособлення персональних даних особистості - ініціатора запиту інформаційних відомостей; законодавчого забезпечення, на загальнонаціональному рівні, вільного пересування інформаційних потоків та безперешкодного розвитку інформатизацій цих процесів; належної участі держави, окремих адміністративно-територіальних одиниць, у глобалізаційних процесах для усунення перешкод для вільного переміщення інформаційних мас між містами та регіонами;

- розуміння стану взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління, що відрізняється від існуючого концентрацією на наступних концептуальних положеннях та доктринально-законодавчих апропріаціях: забезпечення чільного місця громадянського суспільства України у реалізації інтересів ЗМІ шляхом їхнього прямого впливу на висвітлення подій політичної дійсності (представницько-демократична проєкція, що дозволяє ЗМІ діяти в інтересах проактивного населення); впровадження ролі державного спрямування та контролю за діяльністю ЗМІ в рамках відкритості, неприпустимості узурпації та втручань у професійні ітерації як чинник автоматичного унеможливлення негативних дій щодо ЗМІ та (або) журналістів безпосередньо від представників владно-урядового та урядово-управлінського апаратів.

Апробація здійснена в межах науково-практичних конференцій. Практичне впровадження підтверджено довідками про впровадження результатів дисертаційної роботи.

Загальна позитивна оцінка роботи не виключає низки зауважень і питань, які рецензент пропонує для обговорення під час публічного захисту.

1. Багаторічний досвід автора дисертації у сфері медіа, на нашу думку, можна було б використати більш ефективно, маючи змогу здійснювати збір емпіричної інформації від безпосередніх суб'єктів медіасередовища. Це значно б підсилило аналітичний та підсумково-рекомендаційний блоки дисертаційної роботи.

2. Досліджуючи процеси взаємодії варто було б більш ґрунтовно дослідити, які механізми сприятимуть реальному, а не декларативному партнерству між органами публічної влади та засобами масової інформації.

3. Вартувало б дослідити питання, як мінімізувати вплив правового режиму воєнного стану на обмеження свободи слова без шкоди для національної безпеки.

4. Доречно було б, на нашу думку, акцентувати в дисертаційній роботі увагу на тому, як інтегрувати європейські стандарти діяльності медіа в національну практику без створення нових правових колізій.

Дисертаційна робота Марченка Романа Валерійовича "Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект" є самостійним завершеним науковим дослідженням, що вирізняється системністю підходу, інституційно-функціональним ракурсом аналізу та орієнтацією на прикладний результат.

Висловлені зауваження мають дискусійний характер і не знижують позитивної оцінки роботи. Більшість із них є запрошенням до наукової дискусії, а не вказівкою на суттєві вади.

Дисертант заслуговує на присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 – “Публічне управління та адміністрування”.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Марушева О.А., д.держ.упр., професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ КАІ: Зазначено, що доповідь дисертанта та власне дослідження свідчать про його високий рівень як науковця і фахівця в галузі знань публічного управління та адміністрування. У роботі присутні всі наукові структурні вимоги (об’єкт, предмет, завдання дослідження та наукова новизна) та досягнуто всіх результатів дослідження.

Дисертація справляє дуже добре враження – видно системний підхід, ґрунтовне знання теоретичної бази і щире прагнення запропонувати власне бачення проблеми. Особливо цінним вважаю авторське визначення державно-управлінського аспекту взаємодії

Разом із тим, хотілося б запропонувати одне концептуальне уточнення, яке, думаю, лише зміцнить логіку роботи. Термін “взаємодія” у державно-управлінській науці зазвичай передбачає певну горизонтальність відносин, тоді як відносини між владою і ЗМІ часто мають виражену асиметрію. Можливо, варто або чіткіше обґрунтувати умови, за яких ця взаємодія набуває горизонтального характеру, або розмежувати її від суміжних понять – “регулювання”, “комунікативний вплив”. Це не суперечність, а радше дає можливість зробити поняттєвий апарат ще точнішим.

Дисертаційне дослідження було підтримано та рекомендовано до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді КАІ.

Дяченко О.А., д.держ.упр., доцент, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ. Зазначила, що практичний розділ – один із найсильніших у роботі: рекомендації логічно впливають із теоретичної частини і мають чіткий управлінський характер. Видно, що автор думав не лише про науковий внесок, а й про реальне застосування результатів.

Щоб рекомендації набули повної управлінської завершеності, варто було б доповнити їх не лише конкретними суб’єктами відповідальності, а й орієнтовними строками та індикаторами результативності – це стандарт публічно-управлінських досліджень. Також, як на мене, цифровий вимір взаємодії – урядові платформи, е-комунікації, соціальні мережі – міг би отримати окремий акцент, адже саме там зараз відбувається основна частина реальної комунікації влади з суспільством.

Дисертаційне дослідження було підтримано та рекомендовано до подальшого проходження процедури захисту.

Ареф’єва О.В., д.д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування КАІ у своєму виступі зазначила, що дисертаційне дослідження Марченка Романа Валерійовича справляє цілісне та концептуально завершене враження і відповідає сучасним вимогам до наукових робіт на здобуття ступеня

доктора філософії.

Порівняльний розділ читається із задоволенням – дисертант опрацював значний масив зарубіжних джерел і зміг показати різноманіття моделей взаємодії. Це справді додає роботі широти.

Водночас є одне міркування – в умовах воєнного стану відносини між владою і медіа набули нових рис, які, на мій погляд, заслуговують окремої уваги в концептуальній моделі. Це могло б зробити роботу ще більш актуальною і практично значущою.

Підсумовуючи, Ареф'єва О.В. позитивно оцінила роботу та підтримала її подальше проходження процедури захисту.

Кочеров М.В., д.ю.н., доцент, професор кафедри національної безпеки та підприємництва КАІ. Відзначено ретельне опрацювання чинного законодавства та коректне відображення ієрархії нормативних актів. Відчувається юридична акуратність у формулюваннях, що для дисертації з держуправління – безумовна перевага. Як невелике доповнення, думаю, що залучення практики Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення, а також аналіз нещодавніх змін у медіазаконодавстві могли б суттєво збагатити розділ про правові механізми взаємодії. Ці матеріали добре узгоджуються з логікою роботи і, на мій погляд, підсилили б аргументацію висновків. Можливо, у фінальній версії дисертації варто розглянути їх детальніше.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект” поданої на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”

1. Обґрунтування вибору теми дослідження. У реаліях сьогодення, у процесі формування глобалізації, інформатизації та цифровізації суспільного простору можна прослідкувати виникнення нагальної необхідності у розвитку ефективної системи взаємодії між органами публічної влади та засобами масової інформації, регулювання медіаринку.

Практично всю політичну та соціальну інформації громадяни держави отримують безпосередньо через різноманітні засоби масової інформації. На жаль, досить часто їх діяльність направлена на управління масовою свідомістю населення та використовується як ефективний засіб маніпулювання нею. Тож, необхідно вказати на той факт, що формування окремих елементів засобів масової інформації, які розкривають нагальні проблеми суспільного життя, сприяє розвитку волонтерської діяльності та реалізації громадських ініціатив, а, також, висвітленню алгоритмів активного долучення громадськості до процесів забезпечення державної політики. У такому контексті, актуальним є формування практичних рекомендацій вирішення проблематики взаємодії органів публічної

влади та засобів масової інформації в Україні в умовах протидії російській військовій агресії та одночасно – реалізації євроінтеграційного поступу.

У більшості наукових робіт даної тематики було приділено достатню увагу критиці буржуазного суспільства, ключовою особливістю якого вважалось тотальне масове маніпулювання свідомістю громадян із метою захисту класових інтересів. Саме тому, тема свободи слова в діяльності засобів масової інформації, розвитку інформаційного суспільства та рівнів інформаційного впливу стала провідним напрямом суспільних досліджень науковців після розпаду Радянського Союзу.

Також, необхідно зазначити, що широкий спектр питань, пов'язаних з інформаційною політикою держави, особливостями діяльності засобів масової інформації та їх взаємодії з органами публічної влади держави, значною кількістю зарубіжних та українських авторів були розглянуті з точки зору масової комунікації та журналістики.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертаційну роботу виконано на Кафедрі національної безпеки та підприємництва Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу Державного університету «Київський авіаційний інститут» у процесі розробки науково-дослідної роботи: № 68-2025/17.05 “Теоретико-методологічні засади трансформації публічного управління в умовах дії воєнного стану та післявоєнного відновлення” (державний реєстраційний номер № 0125U002024, звіт за 2025 р.)

Тема дисертації відповідає освітньо-науковій програмі “Публічне управління та адміністрування” за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування” в КАІ (зокрема, ОК 1, ОК 2, ОК 3, ОК 4, ОК 6, ОК 8, ОК 9).

3. Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування концептуальних засад та розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади в системі державного управління України з урахуванням сучасних викликів (цифровізації, воєнного стану, євроінтеграційних процесів).

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

- систематизувати наукові підходи до проблематики формування взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації;
- уточнити сутність поняття та категоріального ряду механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління, в частині з'ясування їх змістовної та інституціонально-функціональної сутностей;
- обґрунтувати пріоритетні орієнтири європейського розвитку взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації;
- проаналізувати особливості механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління у країнах ЄС та визначити перспективи їх упровадження в Україні;
- узагальнити особливості сучасного стану та проблеми взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління в Україні;

– проаналізувати засоби подолання негативних тенденцій функціонування механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління шляхом розробки концептуальної моделі їх удосконалення.

4. Об'єкт дослідження – суспільні відносини у сфері взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації.

5. Предмет дослідження – державно-управлінські характеристики, закономірності та умови взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади в контексті демократизації, цифровізації медіапростору та євроінтеграційних перетворень.

6. Методи дослідження. Характер поставлених завдань визначив відповідні методи дослідження. Обрані методологічні підходи до вивчення інституціональних засад державного регулювання розвитку засобів масової інформації у країнах ЄС, в контексті удосконалення механізмів його формування та реалізації в Україні передбачають поряд з вивченням емпіричного матеріалу ґрунтовний аналіз концептуальних засад, методологічних ідей і принципів, пов'язаних з функціонуванням системи державного управління. Це зумовило використання міждисциплінарного підходу із залученням наукового потенціалу економіки, права, історії, політології, соціології.

У процесі дослідження використовувалися діалектичний, інституціональний, структурно-функціональний, історичний, порівняльний, соціологічний та інші методи. Завдяки історичному і порівняльному методам вдалося простежити основні етапи, історичні витoki проблематики формування взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації, передусім Європейського Союзу, в контексті можливості їх використання в Україні (§ 1.1, §1.2.). Застосування діалектичного підходу дозволило обґрунтувати змістовні конфігурації, параметри понятійно-категоріального апарату у сфері взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації (§1.3.). Водночас, було використано спеціальні соціологічні методи дослідження: експертних оцінок, аналізу статистичних документів, аналізу даних соціологічних опитувань (§2.1, §2.2). Інституціональний метод дав можливість розглянути індивідуальні внутрішньодержавні механізми перетворення взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації через концептуалізацію процесів підтримки та розвитку журналістики в ЄС (§2.3). Метод узагальнення забезпечив доказовість теоретичних конструкцій і практичних рекомендацій (§3.1, §3.2, § 3.3).

7. Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні концептуальних засад та розробці практичних рекомендацій щодо вдосконалення механізмів взаємодії засобів масової інформації та органів публічної влади в системі державного управління України, що функціонує в умовах її демократичного розвитку та європейської інтеграції, зокрема:

вперше:

– запропоновано концептуальну модель удосконалення взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління, що відрізняється від існуючих, поєднанням власне політичного, інформаційного та легіслативного вимірів державно-управлінської комунікації, яка ґрунтується на

соціально-демократичних засадах європейської свободи слова та передбачає: 1) унормування діяльності інституцій-регуляторів медіаринку (зокрема Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення) через точкову правотворчість та усунення законодавчих колізій; 2) правове визначення статусу новітніх інформаційних суб'єктів («джерел контенту на платформах спільного доступу») із закріпленням стандартів інформаційної гігієни та достовірності; 3) забезпечення балансу між свободою медіа, національною безпекою та правом громадян на інформацію шляхом запровадження моніторингу медіадемократії та юридичного структурування владно-медійної взаємодії;

удосконалено:

– понятійно-категорійний апарат науки державного управління шляхом систематизації дискурсного поля взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації з урахуванням їх ролі у демократизації інформаційного середовища, що дало змогу сформулювати авторське визначення “принципу інформаційної прозорості в системі публічного адміністрування” як базового імперативу державно-управлінської діяльності, який передбачає інституційно забезпечену відкритість і доступність інформації про функціонування органів публічної влади через формалізовані механізми взаємодії із засобами масової інформації, спрямовані на зміцнення суспільної довіри, реалізацію громадського контролю та забезпечення ефективного зворотного зв'язку;

– теоретичні підходи до розгляду механізмів взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації, які, на відміну від існуючих, розширено шляхом введення в науковий дискурс положення про детермінованість доступу до інформаційних ресурсів держави комплексом технологічних, правових та інституційних чинників, зокрема: застосуванням сучасних інформаційно-мережевих технологій, впровадженням інновацій в інформаційні процеси, використанням алгоритмів знеособлення персональних даних, нормативним забезпеченням вільного руху інформаційних потоків та інтеграцією у глобальні інформаційні простори;

– теоретичне осмислення стану взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації у системі державного управління, яке відрізняється від наявних підходів акцентом на поєднанні ролі громадянського суспільства як активного суб'єкта формування медіапорядку денного з функціями держави щодо забезпечення відкритості, запобігання втручанню у професійну діяльність медіа та недопущення владного тиску на журналістів, що створює передумови для збалансованої моделі взаємодії.

дістали подальший розвиток:

- наукові підходи до оцінювання результативності європейського вектору розвитку взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації, які доповнено структуризацією концепції інституційної підтримки свободи журналістики через інтеграцію медійних, цифрових та аудіовізуальних свобод у систему базових європейських цінностей (демократії, свободи слова, свободи волевиявлення);

- підходи до інституціональної трансформації механізмів взаємодії органів публічної влади та засобів масової інформації в Україні, що розвинено через

концептуалізацію імплементації європейських практик підтримки журналістики, поєднану з механізмами виявлення та запобігання порушенням свободи діяльності ЗМІ і журналістів з боку публічних інституцій на рамковому та директивному рівнях їх реалізації.

8. Практичне значення одержаних результатів полягає в поглибленні та доповненні існуючих знань, теоретико-методичних підходів щодо обґрунтування напрямів удосконалення державного регулювання діяльності банківських установ в Україні в контексті формування інформаційного суспільства в сучасних умовах.

Основні положення, висновки та пропозиції можуть бути використані в практичній діяльності органів публічної влади для подальшого удосконалення державного регулювання діяльності банківських установ в контексті формування інформаційного суспільства в Україні, зокрема:

– АТ “КОМІНБАНК” у ході формування та реалізації державної політики розвитку банківської сфери з урахуванням її визначальної ролі у забезпеченні національної безпеки та включення банківських установ до переліку об’єктів критичної інфраструктури з внесенням відповідних змін у чинне законодавство України (довідка про впровадження № 46-907/1 від 22.01.2026);

– АТ “КРЕДІТ АГРІКОЛЬ БАНК” у ході переходу до інформаційно-орієнтованої банківської моделі, що базується на даних, довірі та цифрових навичках користувачів; приєднання України до європейської платіжної системи SEPA, що сприятиме посиленню конкурентоспроможності українських банківських установ, їх відкритості для інновацій та економічної стійкості в умовах євроінтеграційних процесів (довідка про впровадження № 123/5-11 від 22.01.2026).

9. Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею. Всі сформульовані в ній висновки, наукові положення та пропозиції ґрунтуються на особистих дослідженнях здобувача, в тексті дисертації не використовувалось жодних ідей співавторів наукових публікацій.

10. Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні, методологічні та практичні положення, висновки, рекомендації доповідалися та були предметом аналізу обговорення на слідуєчих наукових конференціях та інших наукових заходах: “Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку” (м. Теплице, 2023), “Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку” (м. Гамбург, 2023), “Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку” (м. Брно, 2023), “Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку” (м. Салоніки, 2024), “Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку” (м. Умео, 2024).

11. Публікації. Основні положення і висновки дослідження відображено у 16 працях, зокрема: у 11 статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, 5 матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій.

Список опублікованих праць за темою дисертації

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Марченко Р.В. Державно-управлінські аспекти функціонування

медіапростору: досвід країн ЄС. *Наукові перспективи*. 2022. №8 (26). С. 47-56. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8\(26\)-47-56](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8(26)-47-56)

2. Марченко Р.В. Особливості розвитку медіа на загальнодержавному й локальному рівнях у розвинених країнах світу. *Наукові перспективи*. 2022. №8 (26). С. 445-453. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8\(26\)-445-453](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-8(26)-445-453)

3. Марченко Р.В. Дискурсне поле проблематики формування взаємодії органів влади і засобів масової інформації. *Наукові інновації та передові технології*. 2023. №2 (16). С. 87-97. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2\(16\)-87-97](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2023-2(16)-87-97)

4. Марченко Р.В. Категоріальний ряд основних понять механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі публічного адміністрування держави: зарубіжна наукова думка. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 7(13). С. 176-187. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7\(13\)-176-187](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2023-7(13)-176-187)

5. Марченко Р.В. Специфіка забезпечення взаємодії органів публічної влади та місцевого самоврядування зі ЗМІ в ЄС. *Наукові перспективи*. 2023. № 11(41). С. 276-286. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-276-286](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-276-286)

6. Марченко Р.В. Подолання негативних тенденцій функціонування механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління. *Наукові інновації та передові технології*. 2024. №6 (34). С. 184-195. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6\(34\)-184-195](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2024-6(34)-184-195)

7. Марченко Р.В. Особливості стану та проблематики взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління в Україні. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 3(3). С. 322-330. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3\(3\)-322-330](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-3(3)-322-330)

8. Непомнящий О.М., Марченко Р.В. Проблема та інституційно непослідовні механізми державного управління процесами взаємодії органів влади та ЗМІ. *Суспільство та національні інтереси*. 2024. № 1(1). С. 309-317. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-1\(1\)-309-317](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2024-1(1)-309-317)

Особистий внесок здобувача: здійснено аналіз нормативно-правових та інституційних проблем взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації, визначено суперечності у діяльності ключових регуляторних органів, обґрунтовано ключові напрями вдосконалення механізмів державного управління у цій сфері.

9. Марченко Р.В. Шляхи подолання негативних тенденцій функціонування механізмів взаємодії органів публічної влади і ЗМІ у системі державного управління. *Національні інтереси України*. 2024 № 1(1). С. 245-252 DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-3041-1793-1\(1\)-245-252](https://doi.org/10.52058/3041-3041-1793-1(1)-245-252)

10. Філіпова В.Д., Марченко Р.В. Сутність і природа взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації. *Національні інтереси України*. 2024 № 2(2). С. 421-430. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2\(2\)-421-430](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2024-2(2)-421-430)

Особистий внесок здобувача: узагальнено наукові підходи до визначення понять «відкритість» і «прозорість влади», розкрито сутність взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації та обґрунтовано їх роль у забезпеченні ефективного функціонування демократичного суспільства.

11. Марченко Р.В. Фейки, цензура та дезінформація: регулювання медіаконтенту в Європейському Союзі. *Успіхи і досягнення у науці*. 2025. № 4(14). С. 646-656. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4\(14\)-646-656](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-4(14)-646-656)

Наукові праці, які засвідчують апробацію дисертації:

12. Марченко Р.В. Ретроспектива розвитку інформаційної складової у процесах функціонування держави. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали ХХІХ міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Теплице, 07 лютого 2023 р.). Теплице (Чехія), 2023. С.62-67.

13. Марченко Р.В. Історичні процеси прикладної спрямованості формування загальнонаціональної системи засобів масової інформації. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали ХХХ міжнарод. наук.-практ. конф., (м. Гамбург, 07 березня 2023р.). Гамбург (Німеччина) 2023. С.43-48.

14. Марченко Р.В. Функції та статуси ЗМІ ЄС в рамках взаємодії формату «влада – ЗМІ». *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали ХХХVІІІ міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Брно, 07 листопада 2023 р.). Брно (Чехія) 2023. С.35-41.

15. Марченко Р.В. Формування прецеденту взаємодії формату «органи державної влади – засоби масової інформації» в Україні у контексті європейського виміру як передумови до подальших інституціональних перетворень. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали ХL між-народ. наук.-практ. конф. (м. Салоніки, 07 січня 2024 р.). м. Салоніки (Греція), 2024. С.425-430.

16. Марченко Р.В. Аспектна парадигма проблем взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації у системі державного управління в Україні. *Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку*: матеріали ХLІV міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Умео, 07 травня 2024 р.). м. Умео (Швеція), 2024. С. 17-19.

12. Структура та обсяг дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації становить 232 сторінки, із них – 180 сторінок основного тексту. Робота містить 5 таблиць, 9 рисунків та 2 додатки. Список використаних джерел налічує 175 найменувань.

13. Характеристика особистості здобувача. Під час підготовки дисертаційної роботи Марченко Р.В. проявив себе як відповідальний, ініціативний та цілеспрямований дослідник, здатний самостійно і на високому науково-методичному рівні вирішувати складні наукові та прикладні завдання. У процесі дослідження здобувач продемонстрував глибоке розуміння особливостей функціонування механізмів взаємодії органів публічної влади і засобів масової інформації в системі державного управління України. Він володіє сучасними методами аналізу європейських практик підтримки журналістики, поєднаних із механізмами виявлення та запобігання порушенням свободи діяльності ЗМІ і

журналістів з боку публічних інституцій на рамковому та директивному рівнях їх реалізації.

14. Оцінка мови та стилю дисертації. Текст дисертації викладено фаховою українською мовою, текстове подання матеріалу відповідає стилю науково-дослідної літератури. Матеріали дослідження оформлені відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України.

15. Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація не містить необґрунтованих запозичень та плагіату. У роботі дотримано правила посилання на джерела інформації у випадку використання підходів, положень, тверджень, відомостей. Надано достовірну інформацію про результати досліджень, джерела використаної інформації.

16. Рецензенти рекомендують: відповідно до пп. 15, 16 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, *пропонується такий склад разової ради:*

Голова ради:

Лелеченко Анжела Павлівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Рецензент:

Грищенко Ірина Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Офіційні опоненти:

Домбровська Світлана Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, проректор Національного аерокосмічного університету “Харківський авіаційний інститут”, Заслужений працівник освіти України;

Кожина Алла Василівна, доктор наук з державного управління, професор, заступник директора з наукової роботи Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Майстренко Катерина Миколаївна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом.

Усі члени разової спеціалізованої вченої ради не мають реального чи потенційного конфлікту інтересів щодо здобувача Марченка Романа Валерійовича (зокрема, є його близькою особою) та/або його наукового керівника.

У результаті попередньої експертизи дисертації Марченка Романа Валерійовича і повноти публікації основних результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Марченка Романа Валерійовича на тему “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”.

2. Вважати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Марченка Романа Валерійовича відповідає спеціальності 281 “Публічне управління та адміністрування” та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року (із змінами, внесеними згідно з постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р. і № 507 від 03.05.2024 р.)

3. Рекомендувати дисертаційну роботу “Взаємодія засобів масової інформації та органів публічної влади: державно-управлінський аспект”, подану Марченком Романом Валерійовичем на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 28 “Публічне управління та адміністрування”, за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування”.

4. Рекомендувати Вченій раді затвердити склад разової спеціалізованої вченої ради:

Голова ради:

Лелеченко Анжела Павлівна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Рецензент:

Грищенко Ірина Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри національної безпеки та підприємництва Факультету менеджменту, фінансів та маркетингу КАІ.

Офіційні опоненти:

Домбровська Світлана Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, проректор Національного аерокосмічного університету “Харківський авіаційний інститут”, Заслужений працівник освіти України;

Кожина Алла Василівна, доктор наук з державного управління, професор, заступник директора з наукової роботи Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Майстренко Катерина Миколаївна, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри публічного адміністрування Міжрегіональної академії управління персоналом.

Результати голосування щодо рекомендації до захисту дисертації Марченка
Романа Валерійовича:

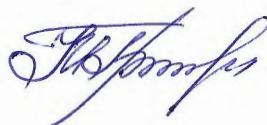
“за” – 16

“проти” – немає

“утримались” – немає

Головуючий на засіданні:

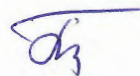
професор кафедри національної
безпеки та підприємництва
Факультету менеджменту, фінансів та
маркетингу КАІ, доктор наук з
державного управління, професор

Ірина ГРИЩЕНКО

Секретар засідання:

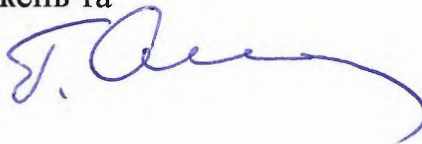
доцент кафедри національної безпеки
та підприємництва Факультету
менеджменту, фінансів та маркетингу
КАІ, кандидат наук з державного
управління, доцент

Тетяна ДЕРУН

ПОГОДЖЕНО:

проректор з наукових досліджень та
трансферу технологій КАІ,
д.т.н., професор

Сергій ГНАТЮК